

Protokoll 8/2025

Tid Torsdagen den 23 oktober 2025 kl. 16.45-17.10

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering måndagen den 3 november 2025, §§ 1-9, 25-29

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 23 oktober 2025, §§ 10-24

Lars Strömgren

Jonas Nilsson

Närvarande

Beslutande ledamöter

Lars Strömgren (MP), ordföranden

Johan Heinonen (S)

Berit Nyberg (S)

Jimmy Lindgren (S)

Irene Dolk Castellanos (S)

Maria Mustonen (V)

Katja Jassey (V)

Jonas Nilsson (M)

Anders Lindman (SD)

Sara Svanström (L)

Svante Linusson (C)

Hamid Ershad Sarabi (C)

Tjänstgörande ersättare

Torbjörn Erbe (M) för Dennis Wedin (M)

Ersättare:

Karin Jordås (S)

Lars Arell (S)

Björn Erdal (S)

Abdiaziz Serar (S)

Ulrika Palm (S)

Joel Höglund (V)

Agneta Sundberg (V)

Ann-Sofie Söderberg (M)

Louise Grabo (C)

Destiny Zandi Lindgren (KD)

Tjänstemän

Förvaltningschefen Gunilla Glantz, Marie Aktö, Sara Bergendorff, Ola Bjärle, Niklas Domeij, Elisabet Elfström, Ulrika Falk, Peter Granström, Anna Green, Philip Hall, Lena Lien, nämndsekreteraren Lykke Ask, personalföreträdarna Luis Lopez §§ 1-9 samt borgarrådssekreteraren Emil Frodlund.

§ 14

Näringslivspolicy inklusive etableringsstrategi för Stockholms stad.

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr T2025-02252

Beslut

Trafiknämnden beslutar enligt trafikkontorets förslag:

1. Trafiknämnden beslutar att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justerar beslutet.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Sara Svanström (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Trafikkontorets tjänsteutlåtande från den 12 september 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

1. Ordföranden Lars Strömgren (MP), Johan Heinonen m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Anders Lindman (SD) och Svante Linusson m.fl. (C) föreslår (se beslutet).
2. Jonas Nilsson m.fl (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis tillstyrka trafikkontorets remissvar samt att därutöver anför följande:

Tack vare företag, forskning och innovation har Stockholm i hundratals år varit en samlingspunkt för människor och nya idéer. Det är tack vare dragningskraften företag har haft som Stockholm inte bara är Sveriges politiska, utan också ekonomiska och sociala, centrum. Det är företagen – stora som små – vi har att tacka för Stockholms välstånd. Därför är frågan om vilket näringslivsklimat Stockholm ska ha, en av de mest avgörande när vi också ställer oss frågan vilket Stockholm vi ska ha i framtiden.

Sveriges bästa företagsklimat. Denna ambition finns inte att finna i den uppdaterade versionen till näringslivspolicy. Det är en olycklig ambitionssänkning som riskerar både Stockholms välstånd och välfärd.

Den tidigare policyn la fokus på service, dialog och samverkan medan det nya förslaget är betydligt mer detaljerat och styrande. Styrkan och hemligheten bakom Stockholms ekonomiska och företagsmässiga framgångar har varit näringslivets bredd och det nära samarbetet med universitet och forskningsinstitut. Men i den nuvarande policyn gör man tydligt att det finns fyra prioriterade områden; tech och startups, life science, grön och hållbar omställning samt besöksnäring. Detta samtidigt som staden nu ska prioritera etableringar som främjar grön omställning, hållbar stadsutveckling och cirkularitet samt att innovationsklimatet definieras uttryckligen som ett som främjar hållbarhet.

Vi känner igen tongångarna från tidigare under mandatperioden. Men exemplen på när politiken framgångsrikt styrt näringslivet är färre än exemplen på det motsatta. Stockholms stad har de senaste åren gjort tydligt – inte minst kopplat till turerna kring nyföretagarrådgivningen – att man saknar förståelse för företagsamhet och tillväxt. Företagsklimatet försämras, nyföretagandet är det lägsta det varit på nästan 20 år och beslutet att flytta över nyföretagandet från SBR till arbetsmarknadsförvaltningen vittnar om hur det politiska styret snarare ser nyföretagande som en arbetsmarknadspolitisk insats snarare än en välståndsbyggare.

Det är bra att den uppdaterade policyn tar sikte på att Stockholms ska vara mer konkurrenskraftigt internationellt. Dock är stora delar av näringslivet numera överens om att det största hotet emot Stockholm och i längden hela Sveriges konkurrenskraft är Arlanda. Stockholmmåste tala med en gemensam, stark röst för att öka tillgängligheten till Stockholm från och till resten av världen. Här finns det lite hopp att finna hos majoriteten.

Förutom Arlanda rör kritiken gentemot Stockholms stad från företagare tillstånds- och tillsynsprocesser. Staden ämnar nu lägga större fokus på NKI/NUI-mätningar samt trygghetsundersökningar, varumärkesmätningar och

internationella rankingar. Utöver detta ska varje stadsdelsnämnd årligen analysera sitt lokala företagsklimat. Vi ser risken att staden kommer bli allt sämre på att se skogen för alla träden. Företagsklimatet kommer inte att bli bättre tack vare mätningar. Det kommer bli bättre när förståelsen för och företagares vardag ökar och en genomgripande kulturförändring gjorts inom Stockholms stad.

Politiker och förvaltningar behöver inse att Stockholms näringsliv – från internationella storföretag till nyetablerade småföretagare – i regel försöker utveckla Stockholm till det bättre. Det räcker inte med att staden internt har en bättre bild av ansvarsfördelningen mellan förvaltningarna som den nya policyn tar sikte på. För inte minst småföretagare är tillståndsdjungeln Stockholms stad en tidsslukare och återkommande källa till huvudvärk. Det måste gå snabbare att få ett ja eller hjälp från staden och företagare som under lång tid varit välskötta behöver bemötas med större tillit vad gäller tillsyn.

Företag som fuskar eller begår illegal verksamhet ska möta både staden och andra myndigheters fulla motstånd, men i de allra flesta fallen är stadens viktigaste roll bara att vara en möjliggörare. Det handlar om att korta handläggningstider, automatisera det som kan göras (här finns flera andra kommuner Stockholm kan följa) samt att förvaltningar och kontor i betydligt högre utsträckning behöver samspela och tala med samma röst. Det är därför Moderaterna vill samla tillsyn och tillstånd under en enhet och det är obegripligt varför Stockholm ska tolka nationella lagstiftningar strängare och mer tillväxthämmande (exempelvis öppettiderna för gårdsförsäljning).

Stockholms företagare är återkommande utsatta för brott. Regeringen gör allt i sin makt för att öka tryggheten i Sverige och resten av landet men det lokala stödet och hjälpen kommer aldrig helt kunna ersättas av nationella insatser. Antalet trygghetskameror behöver bli fler i framför allt våra utsatta områden och företagare som utsätts för brott måste få stöd från staden. Det är därför Moderaterna vill se att staden inrättar en brottsofferjour för att enkelt kunna ge vägledning och stöd till företag som har drabbats av brottslighet.

Ambitionen i det nya förslaget till näringslivspolicy är god, men förståelsen för Stockholms näringsliv saknas. Den nya policyn riskerar att fjärma sig från det som företagen faktiskt efterfrågar. Stockholm behöver en näringslivspolitik som är flexibel, lyhörd och okomplicerad. Inte ännu ett dokument fullt av mål, delmål och administrativa processer.

Stockholms företag utgör stommen i det som görs och kan göras i Stockholm. Förhoppningsvis kommer företag fortsätta föra människor, innovationer och kapital från olika delar av stan, Sverige och världen samman. De kommer utveckla nya idéer, tjänster, produkter och skapa sådant som ligger långt bortom föreställningsvärlden för kommunala målsättningar. Inför det kan vi som politiker inte göra mycket annat än fascineras, vara tacksamma över ringarna det ger på vattnet – och förhoppningsvis känna stolthet över att vi gjorde vår del i att underlätta att det kunde ske just i Stockholm.

3. Sara Svanström (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a) Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
 - b) Att justera den föreslagna policyn i enlighet med vad som anförs nedan.
 - c) Att därutöver anföra följande:

Det är positivt att Stockholm tar fram en uppdaterad näringslivspolicy och etableringsstrategi. Samtidigt vill vi framhålla flera brister i policyn och riktningen. Den rödgröna majoriteten har under en längre tid visat bristande intresse för att utveckla stadens företagsklimat i praktiken. Företagare återkommer till att de inte upplever staden som särskilt välkomnande, och detta är ett allvarligt problem som policyn inte adresserar på ett tillräckligt tydligt sätt.

En välkomnande attityd

Det är i stadens bemötande av företagare som den största kritiken finns. Många företag vittnar om att de snarare möts av misstro än av en serviceinriktad och problemlösande inställning. Detta måste ändras i grunden. Stockholm behöver ett förhållningssätt där företagen ses som en partner och möjliggörare, inte som ett problem. Den rödgröna majoriteten talar gärna om

tillväxtens betydelse, men utan en tydlig förändring i stadens attityd riskerar det att stanna vid ord.

Stöd till nyföretagande

Att Nyföretagarcentrum lagts ner är ett tydligt exempel på hur stödet till entreprenörer har försvagats. Staden borde snarare ha byggt vidare på den funktionen. Andra kommuner, som Solna, erbjuder i dag coacher som lotsar nya företag hela vägen från idé till etablering, och det är ett arbetssätt som ofta lyfts fram som gott exempel av näringslivet självt. Stockholm bör pröva en liknande modell. I policyn nämns småföretagare bara i förbifarten – trots att det är just de små och medelstora företagen som står för den största potentialen till nya jobb. Vi vill därför betona vikten av att återupprätta ett tydligt stöd för nyföretagande och att särskilt lyfta småföretagens villkor i policyn.

Tillstånd och tillsyn

När det gäller tillstånd och tillsyn borde stadens uttalade inriktning vara ”Lätt att göra rätt”. Om en företagare begår ett mindre misstag eller administrativt fel och själv påtalar det, ska det kunna rättas enkelt utan att leda till sanktioner. I dag upplever många företagare snarare motsatsen – att små fel kan leda till stora konsekvenser. Här måste en kulturförändring ske. Dessutom måste de nämnder som ansvarar för tillstånd och tillsyn arbeta tätare tillsammans. Företagare ska inte behöva navigera mellan en mängd olika kontaktpersoner i samma ärende. Den rödgröna majoriteten har hittills inte prioriterat att samordna stadens processer, och resultatet blir en tungrodd byråkrati som hämmar företagandet.

Dialog med näringslivet

Policyn nämner att näringslivets framkomlighetsbehov ska beaktas, men det räcker inte. Vi vill att staden uttryckligen åläggs att föra en löpande dialog med näringslivet, och att denna dialog inte bara handlar om information i efterhand. Staden måste aktivt inhämta och tillämpa näringslivets behov i planeringen och kommunikationen av förändringar i trafikmiljön och det offentliga rummet. Kommunikation ska ske ömsesidigt och i realtid, så att företag ges faktisk möjlighet att både påverka och anpassa sig.

Internationell tillgänglighet

Under avsnittet om infrastruktur och internationell tillgänglighet behöver policyn utvecklas ytterligare. Internationell tillgänglighet, välfungerande infrastruktur och god framkomlighet är grundläggande för tillväxt och besöksnäring i Stockholm. Det handlar både om människors möjlighet att resa och om att varor och tjänster ska kunna levereras på ett effektivt sätt. Samtidigt är energiförsörjningen en central faktor för att stadens näringsliv ska vara konkurrenskraftigt. Stadens rådighet är delvis begränsad, vilket gör samverkan på regional, nationell och internationell nivå avgörande. Vi vill särskilt framhålla att staden måste verka för att kapaciteten vid Arlanda utvecklas i takt med framtidens behov, inte minst med hänsyn till forskningens och näringslivets krav på internationell tillgänglighet. Den rödgröna majoriteten har hittills visat en passiv hållning i dessa frågor.

Mångfald och levande stadsmiljöer

För att Stockholm ska vara en attraktiv och levande stad är det centralt att stadens bottenvåningar används på ett sätt som skapar aktivitet och social interaktion. En varierad mix av verksamheter såsom butiker, caféer, kulturaktörer och serviceinrättningar bidrar till trygghet, engagemang och en dynamisk stadsmiljö. Stadens nämnder och bolag bör därför arbeta aktivt för att främja mångfald i användningen av lokaler och utforma riktlinjer och incitament som möjliggör för både små och lokala aktörer att etablera sig. Genom att säkerställa att bottenvåningarna blir levande och attraktiva kan staden stärka både näringslivets utveckling och den sociala kvaliteten i det offentliga rummet.

Sammanfattningsvis ser vi positivt på ambitionen att utveckla Stockholms näringslivsarbete. Men policyn lämnar flera viktiga frågor därhän. Attityden till företagare, stödet till nyföretagande, småföretagens villkor, effektivare tillstånds- och tillsynsprocesser, en verklig dialog om framkomlighet samt satsningar på internationell tillgänglighet är frågor som måste ges större tyngd. Den rödgröna majoriteten har hittills inte visat reformvilja på dessa områden, och det riskerar att göra Stockholm mindre attraktivt för företag och entreprenörer framöver.

Beslutsgång

Ordföranden Lars Strömgren (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Lars Strömgren (MP), Johan Heinonen m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Anders Lindman (SD) och Svante Linusson m.fl. (C).

Särskilt uttalande

Svante Linusson m.fl. (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sedan vänsterstyret tillträdde i Stockholms stad har företagarpolitiken märkbart försvagats, och under Tidöregeringen har regelbördan och byråkratin för företagen ökat ytterligare. Det har lett till fler konkurser, stigande arbetslöshet, minskad tillväxt och nyföretagande. Vi behöver en förbättrad företagarpolitik.

I förslaget till Stockholms stads näringslivspolicy pekas fyra fokusområden ut: att stimulera tillväxt och företagande, att förbättra servicen och myndighetsutövningen, att skapa mer attraktiva miljöer och ökad framkomlighet samt att öka tillgången till arbetskraft och rätt kompetens. Det är bra ambitioner, men i realiteten ser det annorlunda ut. Staden stänger dörren för många som vill starta företag. Bara en av tre nyföretagare är kvinnor. Bland unga är det väldigt låg kunskap om att starta och driva företag – men istället fokuserar staden på andra målgrupper.

Centerpartiets ambition är att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat. För att nå dit krävs bland annat att företag inte slussas runt i sina kontakter med staden, utan att det finns ”en väg in” i form av en utpekad kontaktperson för företag, samt en rad ytterligare åtgärder för att förbättra företagens villkor. Vi behöver utveckla allt från bättre dialog mellan näringsliv och politiker till trygghetsskapande åtgärder för näringsidkare för att förebygga utsatthet för rån, hot och våld. Vi vill att unga människor i Stockholm tidigt ska få insikter i företagandets villkor. Staden ska erbjuda koncept som Ung företagsamhet i skolorna och samverka med näringslivet för sommarföretagande, där ungdomar ges möjlighet att sommarjobba som egenföretagare.

Företagarna är våra främsta jobbskapare och utan dem stannar Stockholm. Stockholms stad behöver bli bättre på att ha en god dialog med Stockholms företagare. Stockholms företagare ska känna att staden står på deras sida i kampen mot regelkrångel, byråkrati, bedrägerier och brottslighet. Centerpartiet vill att Stockholms stad erbjuder långtidsarbetslösa att läsa in gymnasiet eller utbilda sig till ett specifikt bristyrke. Vi måste ställa krav på dem som mottar ekonomiskt bistånd att stå till arbetsmarknadens förfogande. Dagens SFI, svenska för invandrare, behöver bli bättre. Centerpartiet vill säkerställa att SFI är ändamålsenlig, ger goda kunskaper i svenska och utgår från de förutsättningar som individen har. Det är också viktigt att man tidigt får kunskap om hur samhället fungerar.

Ersättaryttrande

Destiny Zandi Lindgren (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Som politiker i landets huvudstad åligger det oss ett stort ansvar att stärka villkoren för näringslivet i staden; Stockholm är hela Sveriges tillväxtmotor och det lokala näringslivets förutsättningar är därför avgörande för såväl stockholmarna som landet i helhet. Inte minst under rådande lågkonjunktur och mot bakgrund av tidigare års stålbad med skenande räntor och förändrade konsumtionsmönster.

Förra mandatperioden var vi med och tog fram stadens första näringslivspolicy med målet om Sveriges bästa företagsklimat år 2025. Vi noterar att staden saknat en aktuell policy för näringslivet sedan årsskiftet eftersom den tidigare gick ut år 2024. Det är föga förvånande att vänsterstyret först efter tre år vid makten lyckats enas kring en politik för näringslivet, om än försenat och efter flera år av försämrad placering i rankingar över företagsklimat i Sverige. Vad som däremot är anmärkningsvärt är den dissonans som uppstått mellan styrets faktiska politik och de påstådda målsättningarna man slår fast i förslaget till näringslivspolicy.

Man påstår sig vilja främja sund konkurrens samtidigt som man aktivt snedvrider konkurrensen i staden genom

bland annat miljözon 3 i city, nya exkluderande upphandlingsregleringar och klåfingrighet i entreprenörers rekryteringar. Tryggheten för företagen ska öka men de kommunala ordningsvakterna är i princip avvecklade; innovation ska främjas men detaljkraven duggar tätt vilket hämmar entreprenörer att själva utveckla sina arbetssätt. Man fastslår att den internationella tillgängligheten ska öka, men man väljer att förbjuda tjänsteresor med flyg. Likaså ska infrastrukturen vara god och framkomligheten öka, samtidigt drar man ner på bussavgångar, tränger bort lastplatser, underfinansierar gatunätet och omöjliggör för gods- och frakt att ta sig fram i city. Listan kan göras lång.

Vi välkomnar att näringslivspolicyn kompletteras med en etableringsstrategi som samlar det viktiga etableringsarbete som staden länge bedrivit. En strategi som främjar tillväxt och arbetstillfällen, samt ser till det befintliga näringslivets behov men även jagar nya etableringar, är mycket bra. Tyvärr uppstår även här en dissonans mellan syftet med strategin och den faktiska politiken man driver. Dess inriktningar skvallrar om att syftet snarare är att näringslivet förväntas delta i att lösa stadens problem med arbetslöshet, kompetensbrist, otrygghet och de orealistiskt högt satta miljömålen, än tvärtom.

Stockholms näringsliv förtjänar bättre politik än såhär.

Vid protokollet

Lykke Ask